

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ І ТУРИЗМУ

ПРОГРАМА ФАХОВОЇ ПРАКТИКИ
З ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 053 Психологія

Освітній рівень другий (магістерський)

Освітня програма Психологічні дослідження і консультування

Форма здобуття освіти денна, заочна

Курс (рік навчання) 2 курс, 2023/2024

Кількість кредитів ECTS 6

Форма підсумкового контролю залік

Програма фахової практики з психологічного консультування для студентів 2 курсу факультету туризму, бізнесу і психології. Спеціальність 053 Психологія, освітня програма «Психологічні дослідження і консультування».

РОЗРОБНИКИ:

Наталія КУЧЕРОВСЬКА кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму

Світлана БАБАТІНА кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Катерина МІЛЮТІНА доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Ольга АЛЕКСАНДРОВА кандидат психологічних наук, доцент, практичний психолог, засновник психологічної майстерні «ФаМіЛя»

Світлана ПОВОЛОЦЬКА випускниця КНЛУ 2009 року за спеціальністю 053 Психологія, психолог відділу міграції та біженців Міжнародного товариства Червоного хреста, Люксембург, м. Люксембург

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми: Олександр БОНДАРЕНКО, дійсний член НАПН України, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології і туризму

СХВАЛЕНО на засіданні кафедри психології і туризму, "08" червня 2023 року, протокол № 16

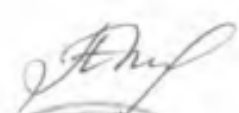
Завідувач кафедри

Олександр БОНДАРЕНКО

СХВАЛЕНО на засіданні вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології, "23" червня 2023 року, протокол № 9

Голова вченої ради факультету

Ганна КУЧЕРЯВА

СХВАЛЕНО на засіданні вченої ради Київського національного лінгвістичного університету, "28" серпня 2023 року, протокол № 1

Голова вченої ради Університету

Роман ВАСЬКО

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Практика студентів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів у ЗВО і покликана сформуванню професійну готовність майбутніх психологів до самостійної практичної діяльності.

Фахова практика з психологічного консультування для студентів спеціальності 053 Психологія, другого (магістерського) рівня вищої освіти проводиться на базі КНЛУ. Програма практики передбачає виконання практикантами видів робіт, які входять до професійних задач психолога-практика: передача психологічних знань іншим, проведення психологічної діагностики та психологічного консультування в індивідуальній та груповій формах, моделювання і апробація нових психологічних технологій, а також організація і проведення дослідницької роботи, спрямованої на підвищення якості організації навчально-виховного процесу у КНЛУ за рахунок корекції та підсилення психологічної складової в організації даного процесу.

Практика проводиться у III семестрі навчання в магістратурі та є завершальним етапом формування професійних та загальнокультурних компетенцій студента. Термін фахової практики з психологічного консультування – 6 тижнів.

Проходження практики є обов'язковим, поряд з проходженням теоретичних дисциплін навчального плану. Під час практики практикант має щоденно виконувати роботу, яка передбачена програмою практики, зберігати трудову дисципліну, вести щоденник практики.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою проходження студентами практики є підготовка студентів до практичної діяльності психолога та сприяння формуванню професійної позиції майбутніх психологів-практиків.

Завдання фахової практики з психологічного консультування полягає у розвитку у студентів компетентностей, а саме:

інтегральної компетентності:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів, характеризуються комплексністю і невизначеністю умов і потребують володіння низкою особливих компетенцій, серед яких, зокрема, проведення психологічних досліджень та психологічного консультування різних верств населення, незалежно від віку отримувачів психологічних послуг, володіння іноземною (англійською) мовою, здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи діагностики та/або доказові методики і техніки практичної діяльності;

загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

- ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами;
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою

фахових компетентностей:

Спеціальні (фахові компетентності)

СК 1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК 2. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне обстеження й дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК 3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи діагностики та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК 4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК 5. Здатність організувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК 6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК 7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК 8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК 9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК 11. Впроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність.

СК 12. Здатність до розуміння глибинних спонук, що зумовлюють консультативний запит.

СК 13. Здатність організувати і здійснювати психологічне консультування з використанням різноманітних парадигм – як зарубіжних, так і вітчизняних – та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК 14. Здатність організувати консультативний процес з особами, які перебувають у складних життєвих обставинах.

СК 15. Здатність організувати проведення психодіагностичного обстеження в клініці з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей розвитку клієнта

СК 16. Здатність забезпечувати консультативну допомогу клієнтам, враховуючи їх ментальні та крос-культурні особливості.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОХОДЖЕННЯ ФАХОВОЇ ПРАКТИКИ З ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Код	Результат практичної підготовки (1. ЗНАТИ; 2. УМІТИ; 3. КОМУНІКАЦІЯ; 4. АВТОНОМНІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ)	Форми (та/або методи і технології) практичної підготовки	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)
1.1	Знати організаційні та змістовні особливості практичної діяльності психолога-консультанта	Групові та індивідуальні консультації;	Захист практикантом звіту з практики
1.2	Знати принципи, етапи, цілі, етичні та правові основи практичної діяльності психолога-консультанта	виконання завдань практики:	
2.1	Уміти реалізовувати організаційний та змістовний аспекти просвітницької, діагностичної, консультативної та дослідницької діяльності психолога-практика	<i>просвітницькі заходи,</i>	
2.2	Уміти самостійно ставити професійні завдання в галузі практичної діяльності та знаходити оптимальні форми і способи їх вирішення	<i>психологічна діагностика особистості і групи,</i>	
3.1	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	<i>проведення тренінгу та емпіричного психологічного дослідження</i>	
3.2	Здатність ефективно формувати комунікативну стратегію в різних професійних ситуаціях		
4.1	Здатність самостійно опрацьовувати інформацію, нести відповідальність за виконання завдань		
4.2	Здатність приймати самостійні рішення та відстоювати погляди у розв'язанні професійних завдань		

**Співвідношення очікуваних результатів практики
з програмними результатами навчання**

Програмні результати навчання (назва)	Результати практичної підготовки (код)							
	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1	4.2
ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливої інформації з різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	+	+	+	+			+	+
ПРН 2. Вміти організувати та проводити психологічне обстеження із застосуванням валідних та надійних діагностичних методів та методик			+	+		+	+	+
ПРН 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.			+	+	+		+	+
ПРН 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.			+	+	+		+	+
ПРН 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість	+	+	+	+		+	+	
ПРН 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.			+		+	+	+	
ПРН 7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.			+		+	+		
ПРН 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.	+	+	+	+		+	+	+
<i>ПРН 12. Розуміти та виявляти соціальні й біологічні чинники психічного здоров'я.</i>		+	+	+				+
<i>ПРН 13. Розуміти специфіку дитячо-батьківських стосунків та їх вплив на психічний розвиток дитини, організувати консультативну та корекційну роботу з дітьми і батьками.</i>	+	+	+	+		+		+

<p><i>ПРН 15. Реалізувати план консультативного процесу з урахуванням запиту клієнта, його індивідуальних особливостей, у тому числі культурно-релігійних, гендерно-вікових, дотримуючись етичних принципів у професійній діяльності.</i></p>	+	+	+	+		+	+	+
---	---	---	---	---	--	---	---	---

СТРУКТУРА ПРАКТИКИ, ВИМОГИ ДО УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

Навчально-методичне керівництво і виконання фахової програми практики з психологічного консультування забезпечується викладачами кафедри психології і туризму факультету туризму, бізнесу і психології. Кафедра призначає групового керівника академічній групі, що проходить практику.

Проведення практики забезпечується такими документами:

- Положення про проведення практик здобувачів вищої освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти) (затверджено вченою радою КНЛУ 29.09.2022, протокол №3);
- Програма фахової практики з психологічного консультування.

Обов'язки керівника фахової практики з психологічного консультування

Керівник практики зобов'язаний:

- провести семінар-інструктаж з академічною групою студентів;
- протягом перших трьох днів практики організувати знайомство практикантів із закріпленими за ними студентськими академічними групами;
- надавати допомогу студентам при складанні ними індивідуальних планів роботи;
- консультувати студентів з питань щодо завдань практики;
- відвідувати заходи практикантів та надавати зворотній зв'язок щодо якості їх проведення;
- надавати методичну допомогу студентам щодо всіх аспектів практики (діагностичного, корекційного, дослідницького та просвітницького);
- перевірити звітну документацію, яку ведуть магістранти-практиканти, та оцінює роботу кожного студента. Оцінка за проходження практики виставляється не пізніше, ніж через три дні після її закінчення;
- скласти звіт про результати практики і подати його відповідальному за організацію та проведення практики на факультеті не

пізніше, ніж через тиждень після закінчення асистентської практики.

Права студента-практиканта

Практикант має право:

- вносити пропозиції щодо вдосконалення навчально-виховного процесу, організації практики;
- отримувати консультації викладачів та керівника практики з усіх питань проведення практики;
- мати один робочий день на тиждень для самостійної роботи.

Обов'язки студента-практиканта

Практикант зобов'язаний:

- взяти участь у семінарі-інструктажі з практики та підсумковій конференції або засіданні “круглого столу”;
- у повному обсязі виконувати завдання фахової практики з психологічного консультування, передбачені програмою. Виявляти високу відповідальність, старанність, творчу ініціативу, наполегливість, організованість, дисциплінованість, асистентський такт і гуманність.
- виконувати Статут, Правила внутрішнього розпорядку університету, розпорядження деканату, завідувача кафедри, викладачів і керівників фахової практики;
- своєчасно підготувати звітну документацію і звітувати про виконання програми практики керівнику.

Фахова практика з психологічного консультування охоплює ключові напрями діяльності психолога-практика: психологічна діагностика індивіда і групи, індивідуальне психологічне консультування та групові форми психокорекційної роботи, інформаційно-просвітницька та дослідна.

Діагностичний напрям роботи передбачає:

- вивчення індивідуально-психологічних характеристик студентів та рівня розвитку їх професійно значущих якостей з метою подальшої організації спрямованого психокорекційного впливу для підвищення їх адаптаційних та компенсаторних можливостей, а також ранньої профілактики дезадаптації у ВНЗ;
- підготовку психологічних рекомендацій за результатами персональної діагностики студента.

Консультативно-корекційний напрям роботи передбачає:

- проведення розвивально-корекційних заходів у форматі психологічного тренінгу з метою розвитку психологічних компетенцій студентів.

Просвітницький напрям роботи передбачає:

- сприяння соціалізації студентів під час навчання у ВНЗ засобами підвищення рівня психологічної компетентності;

- популяризація серед студентів психологічних знань, необхідних для ефективної навчальної діяльності та поглиблення самопізнання;
- формування у студентів активної позиції у вирішенні проблем професійного становлення та особистісного розвитку.

Дослідницький напрям роботи передбачає:

- проведення емпіричного дослідження найбільш актуальних та розповсюджених труднощів, їх специфіки та динаміки, пов'язаних з організацією та змістом навчально-виховного процесу в КНЛУ на різних спеціальностях та курсах;
- підготовку рекомендацій, пропозицій та проектів заходів, спрямованих на ефективне вирішення досліджуваної проблеми.

Окрім зазначених напрямів роботи студенти-практиканти залучаються до організації та проведення заходів професійної спрямованості, які проводяться кафедрою в період практики.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

1.1. Діагностичний блок у структурі фахової практики з психологічного консультування

Психологічна діагностика – один з основних напрямів роботи психолога-практика. Ураховуючи специфіку ЗВО як бази практики, коло завдань, які поєднуються в цьому блоці, охоплює індивідуальну діагностику студентів і діагностику академічної групи.

Індивідуальна діагностика студентів орієнтована на вивчення індивідуально-психологічних характеристик (особистісних, пізнавальних, емоційно-вольових, діагностика станів) з метою виявлення осіб, схильних до невротичних реакцій і ранньої профілактики їх дезадаптації під впливом психоемоційного напруження, зумовленого навчанням у ЗВО і вивчення характеристик, які складають психологічне підґрунтя ефективної професіоналізації студентів під час навчання у ЗВО (професійно важливі якості, рівень мотивації до навчання тощо).

Рекомендований набір діагностичних методик для індивідуальної діагностики студентів:

- *методика “Виключення понять”*;
- *тест “Самовідчуття, активність, настрої (САН)”*;
- *методика реактивної та особистісної тривожності Ч.Спілбергера*;
- *опитувальник А.Басса – А.Дарки*.

Діагностика академічної групи спрямована на вивчення соціально-психологічного клімату в групі та рівня її розвитку.

Рекомендований перелік діагностичних методик для діагностики академічної групи:

- *методика визначення ступеня гармонійності взаємин студента та групи (Бондаренко О.Ф.)*
- *методика оцінки мікроклімату студентської групи (Зав'ялова В.М.)*
- *методика оцінки емоційно-психологічного клімату в групі;*
- *методика визначення ціннісно-орієнтаційної єдності групи (ЦОЄ)(В.С.Івашкевич, В.В.Онуфрієва)*

1.2. Консультативно-корекційний блок у структурі фахової практики з психологічного консультування

Психологічне консультування та психокорекційна діяльність студентів-практикантів під час практики зосереджена переважно на роботі зі студентами I-IV курсів.

Психокорекційна робота реалізується у формі групової роботи, зокрема у формі тренінгів соціально-психологічної та особистісної спрямованості. Тематика відповідних заходів охоплює коло питань, вирішення яких сприяє особистісному розвитку студентів, підвищенню їх адаптаційних можливостей і розвитку професійно важливих якостей.

Рекомендована тематика тренінгів соціально-психологічної спрямованості:

- *розвиток навичок упевненої поведінки;*
- *розвиток комунікативних навичок;*
- *підвищення згуртованості академічної групи;*
- *розвиток навичок самопрезентації та психологічна підготовка до проходження співбесіди з потенційним роботодавцем;*
- *розвиток лідерських якостей (для старост студентських груп);*
- *розвиток професійної ідентифікації студента та формування образу себе як фахівця.*

Рекомендована тематика тренінгів особистісної спрямованості:

- *розвиток навичок емоційної саморегуляції;*
- *тренінг, спрямований на корекцію підвищеної тривожності особистості.*

1.3. Інформаційно-просвітницький блок у структурі фахової практики з психологічного консультування

Просвітницька діяльність психолога пов'язана з популяризацією психологічних знань з метою підвищення загальної психологічної культури та компетентності людини, що сприяє підвищенню якості її життя.

У рамках роботи студентів-практикантів за цим напрямом передбачається проведення лекцій, бесід, круглих столів, ділових ігор та

інших форм організації інформаційно-просвітницьких заходів психологічної тематики, актуальних для студентів Університету всіх курсів і спеціальностей.

Рекомендована тематика просвітницьких заходів:

- *психогігієна інтелектуальної праці;*
- *складові ефективної міжособистісної комунікації;*
- *основи психологічної саморегуляції та тайм-менеджменту;*
- *психологічні складові побудови образу професійного майбутнього;*
- *психологічні засади ефективного саморозвитку;*
- *психологія стосунків у юнацькому віці;*
- *психологічна природа міжособистісних конфліктів у віці ранньої юності;*
- *соціальні мережі: психогігієна користування;*
- *ціннісно-смілова сфера особистості: установки, переконання, ідеали.*

1.4. Дослідницький блок у структурі фахової практики з психологічного консультування

Дослідницька робота студента-практиканта спрямована на вивчення найбільш актуальних і розповсюджених труднощів, пов'язаних з організацією та змістом навчально-виховного процесу в КНЛУ, їх специфіки та динаміки поширення. Головний акцент у цій роботі ставиться на отриманні емпіричних даних та їх якісному аналізі з метою визначення конкретних і практичних шляхів і заходів для успішного вирішення визначених проблем.

Відповідно до обраної теми дослідження студент виконує такі завдання:

- *сформулювати проблему (обґрунтування актуальності та обраних методів дослідження);*
- *напрацювати адекватний завданням стимульний матеріал (бланковий опитувальник, онлайн-анкета, сценарій фокус-групи, протокол глибинного або напівформалізованого інтерв'ю, експертного інтерв'ю тощо);*
- *зібрати емпіричні дані і провести їх якісний і кількісний аналіз;*
- *інтерпретувати отримані дані та підготувати рекомендації, пропозиції та проекти конкретних заходів, спрямованих на ефективне вирішення досліджуваної проблеми.*

Рекомендована тематика досліджень:

- *підтримка позитивного іміджу КНЛУ серед студентів та абітурієнтів;*

- *проблема низького відвідування занять студентами: причини та профілактичні заходи;*
- *ефективність адаптації до навчання у ЗВО студентів перших курсів;*
- *причини низької академічної успішності та засоби її підвищення;*
- *ефективність взаємодії учасників педагогічного процесу (студент очима викладачів і викладач очима студентів) тощо.*

КОНТРОЛЬ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ-ПРАКТИКАНТІВ

Для виконання завдань практики **діагностичного напрямку** студенти розподіляються по дві особи на одну академічну групу I курсу. Персональний розподіл практикантів по групам факультетів КНЛУ фіксується Наказом про практику та повідомляється студентам на настановчій конференції.

Для виконання завдань **консультативно-корекційного та просвітницького напрямів** практиканти можуть залучати студентів академічної групи, з якою вони проводять діагностичну роботу, та студентів I-III курсу інших груп та факультетів КНЛУ. Проведення психологічного тренінгу передбачає роботу двох студентів-практикантів з групою.

Для виконання **дослідницької роботи** пропонується створення робочих груп практикантів у складі трьох осіб. Персональний склад дослідних груп обговорюється та визначається студентами-практикантами спільно з керівником практики.

Результати виконання всіх завдань практики студенти представляють на заключній конференції.

Під час практики студенти мають виконати наступний **обов'язковий мінімум завдань:**

- 1) провести діагностику студентів академічної групи та підготувати психологічне заключення на одного зі студентів цієї групи **або** провести діагностику соціально-психологічного клімату академічної групи та підготувати соціально-психологічну характеристику групи;
- 2) провести психологічний тренінг, програма якого передбачає три заняття;
- 3) відвідати по одному тренінговому заняттю у двох студентів-практикантів;
- 4) представити результати своєї роботи щодо проведення психологічного тренінгу на супервізорській групі;
- 5) провести один захід інформаційно-просвітницької спрямованості для студентів 1-4 курсів;
- 6) організація та проведення дослідницької роботи з питань поліпшення організації та функціонування навчально-виховного процесу в КНЛУ.

Рекомендації щодо виконання завдань діагностичного напрямку та

підготовці відповідної звітної документації.

Для проведення індивідуальної діагностики студентів та діагностики академічної групи пропонуються відповідні набори методик, використання яких є рекомендованим (див. П.1).

За необхідності, наприклад, за результатами співбесіди з куратором групи, практикант має право додатково використовувати інші діагностичні методики. В такому випадку вибір методики та підготовлений стимульний матеріал має бути узгоджений з керівником практики.

Діагностика індивідуально-психологічних характеристик проводиться для всіх студентів академічної групи, з якою працює практикант. Результати діагностики заносяться у типову Форму реєстрації результатів діагностики студентів академічної групи. На одного із студентів групи практикант готує розширене психологічне заключення.

Результати діагностики академічної групи оформлюються у формі соціально-психологічної характеристики академічної групи.

До підсумкового звіту з виконання студентом практики за даним напрямом додаються: 1) форма реєстрації результатів діагностики студентів академічної групи; 2) психологічне заключення на студента I курсу; 3) соціально-психологічна характеристика академічної групи студентів I курсу.

Рекомендації з виконання завдань консультативно-корекційного напрямку та підготовки відповідної звітної документації.

Проведення психологічного тренінгу рекомендується планувати з урахуванням результатів індивідуальної діагностики та діагностики соціально-психологічного клімату групи. Програма психологічного тренінгу має включати три взаємопов'язані заняття. Рекомендується проводити одне заняття на тиждень та працювати в парі. Всі три заняття проводять обидва практиканта. Також на занятті має бути присутнім ще один практикант, який залишається в ролі спостерігача і не втручається в роботу ведучих і групи. Його задача - вести спостереження за роботою групи та ведучих для надання в подальшому зворотнього зв'язку щодо професійної поведінки своїх колег. При цьому до уваги беруться такі позиції: стиль ведення групи, ступінь активізації учасників, інтенсивність міжособистісної взаємодії, характер інтервенцій ведучого, позиція ведучого у групі, виявлені проблеми та ступінь їхнього опрацювання, оцінка досягнутого рівня згуртованості групи. Результати свого спостереження практикант представляє на супервізії.

До підсумкового звіту додаються: 1) програма психологічного тренінгу, 2) аналіз тренінгового заняття, який проводив колега.

Рекомендації щодо виконання завдань інформаційно-просвітницького напрямку та підготовки відповідної звітної документації.

Під час практики студент має провести два заходи інформаційно-просвітницької спрямованості з психологічної теми. Форма організації заходу обирається практикантом самостійно з урахуванням специфіки обраної тематики, професійної спрямованості та індивідуальних характеристик слухачів.

На захід практиканти можуть запрошувати як студентів груп, з якими вони працюють при виконання діагностичних завдань, так і студентів інших груп, курсів і факультетів КНЛУ. Тематика та форма заходу фіксується в індивідуальному плані. Перед проведенням заходу його зміст обговорюється з керівником практики.

До підсумкового звіту додається сценарій одного просвітницького заходу, який включає повний зміст виступу з обраної теми.

Рекомендації з виконання завдань дослідницького напрямку та підготовки відповідної звітної документації.

Робоча група з двох осіб студентів-практикантів тему свого дослідження обирає серед запропонованих в Програмі практики, або пропонує свою тему, яка має бути погоджена з керівником практики.

Першим етапом роботи над дослідженням є складання плану-проспекту дослідження, який відбиває: тему дослідження, його актуальність, мету та задачі, об'єкт та предмет дослідження, також методи, які добираються в залежності від об'єкта-вибірки та об'єкта-феномену, та дослідницьку модель, яка розкриває предмет дослідження в його зв'язках та залежностях його елементів.

На другому етапі проводиться власне збір емпіричних даних та їх подальший аналіз. Організаційну допомогу в проведенні дослідження надають викладачі кафедри психології та педагогіки. При необхідності додаткових можливостей для збору емпіричних даних може бути організовано звернення до адміністрація КНЛУ.

Завершальний етап дослідження містить презентацію пропозицій щодо вирішення проблеми, яка досліджувалась.

До підсумкового звіту з практики додається план-проспект дослідження (з описом особистого внеску члена робочої групи) та розробка заходів щодо вирішення досліджуваної проблеми.

Вимоги до оформлення підсумкового звіту з практики. Підсумковий звіт з виконання студентом фахової практики з психологічного консультування містить низку документів, що відбивають результати діяльності практиканта за всіма напрямками роботи, визначеними Програмою практики.

Послідовність документів у звіті:

- 1) Титульний лист.
- 2) Зміст.
- 3) Індивідуальний план.
- 4) Щоденник практиканта.
- 5) Форма реєстрації результатів індивідуальної психологічної діагностики студента (або форма реєстрації результатів психологічної діагностики студентів академічної групи)
- 6) Психологічне заключення на студента (або соціально-психологічна

- характеристика академічної групи)
- 7) Програма психологічного тренінгу та самоаналіз проведеної роботи.
  - 8) Аналіз тренінгового заняття, який проводив колега.
  - 9) Сценарій просвітницького заходу, який включає повний зміст виступу з обраної теми та самоаналіз заходу.
  - 10) План-проспект емпіричного дослідження.

Звітні тексти оформлюються за такими вимогами: поля зверху і знизу – 2,0 см, справа – 1 см, зліва – 3,0 см, шрифт 14 Times New Roman, інтервал – 1, абзацний відступ – 1,5 см.

Критерії оцінювання. Кожний блок завдань практики (діагностичний, консультативно-корекційний, інформаційно-просвітницький та дослідницький) оцінюється у відповідності до ступеню складності та трудомісткості роботи, яка передбачається Програмою за даним напрямом.

Розподіл балів за напрямами роботи та критерії їх нарахування

Діагностичний напрям роботи максимум – 30 балів	22 - 30	завдання виконані в повному обсязі, підготовлені заключення на студента і групу відбивають вміння узагальнювати психологічну інформацію, скласти психологічний профіль особистості/групи та формулювати рекомендації щодо подальших психокорекційних заходів; звітні документи оформлені згідно вимог
	14 - 21	завдання виконані на 70 % (використані не всі методики дослідження); інтерпретація даних містить недостатній рівень узагальнень, рекомендації сформульовані не досить повно; звітні документи оформлені згідно вимог
	6 - 13	Завдання виконані на 50 % (методики використані частково або не виконано повністю одне із завдань); інтерпретація носить констатуючий характер, не передбачає перспектив подальшої роботи; звітні документи оформлені згідно вимог або довільно
	1 - 5	завдання виконані фрагментарно; характер висновків не систематизований; звітні документи оформлені недбало

	0	завдання практики не виконані
Консультативно-корекційний напрям роботи максимум - 40 балів	31 – 40	поведінка в ситуації роботи з групою коректна, виважена, доброзичлива, професійна; студент продемонстрував методологічну грамотність та навички роботи з групою; звітні документи оформлені згідно вимог
	21 – 30	поведінка в ситуації роботи з групою ситуативно обтяжена власною проблематикою; студент припускає методологічні та психотехнічні помилки, але стилістика професійної поведінки в цілому прийнятна; звітні документи оформлені згідно вимог
	11 – 20	поведінка в ситуації роботи з групою носить хаотичний характер; студент не розуміє принципів методологічних положень організації роботи психологічної групи, застосовує наївні буденні рекомендації; звітні документи оформлені згідно вимог або довільно
	1 – 10	поведінка в ситуації роботи з групою характеризується безпорадністю; рівень розуміння психологічної проблематики низький; звітні документи оформлені недбало
	0	завдання практики не виконані
Інформаційно-просвітницький напрям роботи максимум – 10 балів	8 – 10	адекватність добору та аналізу теми, широта та глибина її викладення відповідають сучасному рівню наукової психології; студент демонструє високий рівень роботи з аудиторією; звітні документи оформлені згідно вимог
	6 – 7	вибір та аналіз теми є коректними, проте глибина її викладення є недостатньою, в роботі з аудиторією спостерігаються ситуативні труднощі; звітні документи оформлені згідно вимог
	3 – 5	вибір та аналіз теми не досить продумані, студент недостатньо орієнтується в роботі з даною студентською аудиторією; звітні документи оформлені згідно вимог або довільно
	1 – 2	вибір та аналіз теми не продумані; контакт з аудиторією відсутній; звітні документи оформлені недбало
	0	завдання практики не виконані

Дослідницький напрям роботи максимум – 20 балів	16 – 20	проблема та завдання дослідження поставлені коректно; результати носять обґрунтований характер; звітні документи оформлені згідно вимог
	11 – 15	проблема та завдання дослідження поставлені коректно, але організація процесу дослідження та аналіз отриманих даних хибують, проте результати мають певну цінність; звітні документи оформлені згідно вимог
	6 – 10	проблема та завдання дослідження не досить обґрунтовані; організація процесу дослідження та аналіз отриманих характеризуються очевидними помилками, висновки недостатні; звітні документи оформлені згідно вимог або довільно
	1 – 5	проблема та завдання дослідження не сформульовані; процес дослідження є помилковим, таким, що не відповідає завданням; висновки носять поверхневий або помилковий характер; звітні документи оформлені довільно
	0	завдання практики не виконані

Шкала відповідності оцінок за шкалою ЄКТС:

A	90-100	Зараховано
B	82-89	
C	75-81	
D	66-74	
E	60-65	
FX		Не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Аналітичні матеріали про діяльність психологічної служби у системі освіти, стан забезпечення закладів освіти практичними психологами і соціальними педагогами та рекомендації щодо пріоритетних напрямів психологічного супроводу та соціально-педагогічного патронажу учасників освітнього процесу у 2022/2023 навчальному році.
<https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/62e/a2a/960/62ea2a960bc53893879406.pdf>
2. Балахтар В. В. Проблеми адаптації студентів-першокурсників до навчання у ВНЗ / В. В. Балахтар // Педагогіка вищої та середньої школи. - 2012. - Вип. 36. - С. 57-62. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PVSSh_2012_36_11
3. Блинова О.Є. Психодіагностика : психометричні основи конструювання тестів. Навчальний посібник для студентів. Херсон : ПП Вишемирський В.С., 2007. 176 с.
4. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь : теория и практика. К.: Укртехпрес, 1997. 216 с.
5. Бугерко Я.М. Можливості прикладного застосування психорозвивальних діагностичних методів у вищій школі. *Науковий вісник ХДУ Серія Психологічні науки*. № 2. 2019. С.36-43
<https://pj.journal.kspu.edu/index.php/pj/article/view/109>
6. Бугерко Я.М. Рефлексивна психодіагностика як позиційний метод рефлекспрактики. Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 12. 2012. № 36(60). С. 305–310.
7. Бурлачук Л. Психодіагностика особистості: понятійний апарат та методи дослідження. *Психологія і суспільство*. 2014. № 4. С. 85-102.
8. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : Метод. рек. Авт.-упор.: В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук; за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с.
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/minimumi.pdf>
9. Крутько С.В. Психологічна служба у закладах освіти. Херсон : Персей, 2004. 70 с.
10. Основи практичної психології. Под ред. В.Панок, Т.Титаренко та ін. К. : Либідь, 1999. 536 с.
11. Стяглик Н. І. Навчальне консультування студентів як засіб індивідуалізації навчання. *Педагогіка та психологія*. 2011. Вип. 40(3). С. 53-58.
[http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2011_40\(3\)_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2011_40(3)_11).
12. Тимошук М. В. Адаптація студентів-першокурсників до навчання у ЗВО: теоретичний аспект. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. Том 2 № 14 (2022). <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/12871>
13. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХПІ», 2018. 246 с.
http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/40695/1/Book_2018_Chala_Psykhodiahnostyka.pdf
14. Шумакова Л.П. Психологічне консультування. Херсон : Айлант, 2005. 100 с.